

Op weg naar vaccinatie tegen het coronavirus in de gehandicaptenzorg

Versie 8 januari 2021

Op 6 januari 2021 is gestart met de eerste vaccinaties tegen het coronavirus. Om dit mogelijk te maken werkt VWS samen met het RIVM en alle betrokken uitvoeringspartijen, waaronder de VGN en andere zorgbranches, aan een strategie voor de vaccinatie. In deze memo vatten we kort samen wat we op dit moment, 8 januari 2021, weten over de uitvoering van vaccinaties tegen het coronavirus in de gehandicaptenzorg. Deze versie vervangt de memo van 24 december.

Vooraf:

Afgelopen periode vonden er diverse ontwikkelingen plaats die hebben geleid tot aanpassing in de vaccinatiestrategie, waaronder de voorrang van ziekenhuispersoneel en de mogelijk snelle beschikbaarheid van het vaccin Moderna. Deze strategie blijft aan verandering onderhevig, afhankelijk van de geschiktheid en beschikbaarheid van vaccins en de praktische uitvoerbaarheid van de vaccinatie. De voorbereidingsstappen die in deze memo worden genoemd zijn een stapje concreter dan de vorige keer, maar nog steeds globaal en niet volledig. Dit is wat we nu weten. Elke week komt er meer informatie beschikbaar. Onder meer van het RIVM. Wanneer er meer informatie beschikbaar is, zullen wij dit delen en de notitie aanpassen.

[Welke nieuwe informatie bevat deze memo?](#)

- Deze versie bevat meer informatie over de vaccinatie van bewoners.
- Deze versie bevat meer informatie over deskundigheidsbevordering voor het vaccineren.

[Inhoudsopgave](#)

1. Vaccinatiestrategie
2. Uitvoering en voorbereiding vaccinatie
3. Communicatie

1. Vaccinatiestrategie

De vaccinatiestrategie in Nederland is gericht op het beschermen van de mensen die het meest kwetsbaar zijn. Het kabinet volgt hiermee het [advies](#) van de Gezondheidsraad. Er is een eerste indeling gemaakt wie bij de start van de coronavaccinatie welk type inenting krijgt en op welke locaties deze vaccins worden toegediend.

Het kabinet heeft al aangegeven geen voorstander te zijn van een vaccinatieplicht en hiervoor geen voorstellen te ontwikkelen. Ook is het kabinet geen voorstander van het bevoordelen van mensen die zich laten vaccineren, ten opzichte van mensen die zich niet laten vaccineren.

Voortgang vaccinatie

Zorgmedewerkers van ziekenhuizen (acute zorg), verpleeghuizen en kleinschalige woonvormen hebben op 4 januari als eerste een oproep gekregen om zich te laten vaccineren. De eerste vaccins zijn op 6 januari gezet. De vaccinatiebereidheid blijkt heel hoog. Op dit moment wordt ingeënt met het vaccin van BioNTech/Pfizer. Dit vaccin is op 21 december door het Europees Medicijn Agentschap (EMA) goedgekeurd en op 22 december door de Europese commissie toegelaten op de Europese markt. Deze is gevolgd door een spoedadvies van de gezondheidsraad op 24 december. De eerste zorgmedewerkers worden gevaccineerd op circa 25 priklocaties die de GGD verspreid over het land gaat inrichten (voor verpleeghuizen en kleinschalige woonvormen) en in ziekenhuizen (voor het ziekenhuispersoneel).

Na de medewerkers van verpleeghuizen en kleinschalige woonvormen en ziekenhuizen zullen de medewerkers uit de gehandicaptenzorg, de wijkverpleging en Wmo ondersteuning die direct met cliënten werken uitgenodigd worden.

Kamerbrief 4 januari

Op advies van de gezondheidsraad heeft VWS besloten om nieuwe leveringen van vaccins van Pfizer te reserveren voor bewoners van verpleeghuizen en woonvormen voor mensen met een verstandelijke beperking. Zij worden dus eerder gevaccineerd dan gepland. Samen met de hoge vaccinatiebereid bij medewerkers in verpleeghuizen, betekent dit dat hierdoor de vaccinatie van zorgmedewerkers op een later moment plaatsvindt dan verwacht.

Drie vaccins, twee 'hoofdroutes' in uitvoering

Er zullen, zoals het er nu naar uitziet, drie vaccins worden ingezet in het eerste kwartaal van 2021. Later in het jaar komen daar drie andere vaccins bij mits deze toegelaten worden tot de markt. Voor alle drie de vaccins geldt dat deze twee keer toegediend moeten worden. Het vaccin van Moderna is op 6 januari goed gekeurd door het Europees Medicijn Agentschap (EMA). Het vaccin van AstraZeneca bevindt zich in de afrondende fase.

Het vaccin van BioNTech/Pfizer is verpakt per 975 doses en moet worden bewaard bij -75°C. Om verspilling van de schaarse vaccins zo minimaal mogelijk te laten zijn, wordt dit vaccin in de eerste fase van de vaccinatie-operatie ingezet op circa 25 centrale priklocaties. Deze locaties gaat de GGD opzetten. De eerste locaties zijn in werking, komende weken worden deze locaties uitgebreid. Zeven dagen na de tweede prik is de gevaccineerde maximaal beschermd tegen het coronavirus. Uit de eerste onderzoeken blijkt dat dit vaccin de kans op COVID-19 met 95%

verlaagt. Dit betekent dat van de 100 mensen die zonder vaccin COVID-19 krijgen, er na vaccinatie nog maar 5 mensen COVID-19 krijgen. Het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) heeft een kort en bondig overzicht gemaakt van de eisen en mogelijke bijwerkingen. Het leveringsschema van het BioNTech/Pfizer ligt helaas niet helemaal vast en kan in de loop der tijd wijzigen. Het plannen van de vaccinaties door de GGD'en is afhankelijk van de exacte leverdata en de exacte volumes van het BioNTech/Pfizer vaccin. Inmiddels hebben 100.000 zorgmedewerkers een afspraak gemaakt bij het callcenter van de GGD.

Het vaccin van Moderna

Op 6 januari jl. heeft de EMA het vaccin [goedgekeurd](#). Het advies van de Gezondheidsraad wordt binnenkort verwacht. Het vaccin Moderna zit verpakt per 100 doses. Meer informatie over de werking van dit vaccin vind u op de website van het [CBG](#). Hier vindt u ook een [korte beschrijving in begrijpelijke taal](#). Naar verwachting zal ook dit vaccin zeer geschikt zijn om ouderen en kwetsbare personen te vaccineren. Mogelijk wordt dit vaccin gereserveerd voor de vaccinatie van cliënten die onder de medische verantwoordelijkheid vallen van de huisarts. Het is nog niet duidelijk hoe het leveringsschema van Moderna er uit gaat zien.

Voor het vaccineren, zijn naast de ampullen ook spuit en naalden nodig. Deze zijn in grote hoeveelheden door Nederland aangeschaft. Deze kunnen in hetzelfde tijdvak als de vaccins worden besteld. Hier komt nog nadere informatie over.

AstraZeneca

Het Europese geneesmiddelenbureau komt mogelijk voor het einde van deze maand nog met een oordeel over het coronavaccin van AstraZeneca en Oxford University. Daarmee zou dit het derde vaccin zijn die tot de markt wordt toegelaten. Zoals het er nu uitziet zal dit vaccin ook worden ingezet voor de vaccinatie van zorgmedewerkers. Er is nog geen gedetailleerde informatie bekend over het leveringsschema van dit vaccin

Tijdspad

Het tijdspad wordt steeds duidelijker maar blijft afhankelijk van de vaccinatiebereidheid en wanneer en in welke aantallen de vaccins uiteindelijk worden geleverd. Inmiddels is gestart met het vaccin BioNTech/Pfizer voor ziekenhuispersoneel en verpleeghuizen/kleinschalige woonvormen. De planning van dit vaccin is meest concreet. Op dit moment is onduidelijk wanneer de zorgmedewerkers in de gehandicaptenzorg aan de beurt zijn. Mogelijk dat met de goedkeuring en toelating van het vaccin Moderna cliënten eerder gevaccineerd gaan worden dan medewerkers. De Rijksoverheid houdt de planning voor vaccinatie van zorgmedewerkers bij op hun website. Deze planning is inmiddels verouderd vanwege recente ontwikkelingen. Rijksoverheid komt binnenkort met een nieuwe planning. Zodra deze bekend is, brengen we u daarvan op de hoogte.

Ook al zijn zorgmedewerkers in de gehandicaptenzorg later aan de beurt dan is gepland. Wij vragen u om uw geduld met het verzenden van de uitnodigingsbrieven naar uw medewerkers. Wij vinden het uitermate vervelend dat onze branche langer moet wachten. Om deze reden hebben wij een brief gestuurd naar de minister van VWS waarin wij aangeven uiterst ontevreden te zijn over de huidige situatie. Deze brief is in de directiemail van 8 januari naar alle leden toegezonden.

Cliënten in de gehandicaptenzorg zullen vanwege de ontwikkelingen mogelijk eerder gevaccineerd gaan worden dan zorgmedewerkers. Voor deze route is de voorbereiding voor vaccineren van cliënten in versnelling gebracht.

Vaccinatie voor andere groepen

Als er meer vaccins op de markt komen, kunnen er meer mensen worden gevaccineerd. Na vaccinatie van bovenstaande groepen, volgen achtereenvolgens de 60-plussers (met en zonder medische indicatie), mensen onder de 60 jaar met een medische indicatie, zorgmedewerkers van deze groepen, zorgmedewerkers die in direct contact staan met patiënten met COVID-19, overige zorgmedewerkers en de mensen tussen de 18 en 60 jaar (zonder onderliggend lijden).

Kinderen onder de 18 jaar worden voorlopig niet gevaccineerd. Er is nog meer onderzoek nodig naar de werking en veiligheid van een vaccin bij kinderen.

De volgorde van deze doelgroepen is weergegeven in een [infographic](#).

2. Uitvoering van de vaccinatie

De formele verantwoordelijkheidsverdeling in de strategie van het kabinet voor de [logistiek](#) behelst het volgende:

- Huisartsen voor de (medische) risicogroepen en ouderen (extramuraal)
- Instellingsartsen en voor zover nodig huisartsen voor ouderen in de verpleeg(huis)zorg en mensen met een verstandelijke beperking (intramuraal)
- Werkgevers en arbodiensten/bedrijfsartsen voor zorgpersoneel
- GGD'en voor de rest van de bevolking en eventueel als vangnet voor bovenstaande doelgroepen

Relevant voor de gehandicaptenzorg is dat:

- De GGD de inrichting, organisatie, logistiek en personeel zal verzorgen voor de vaccinatie van zorgmedewerkers in de gehandicaptenzorg op circa 25 centrale vaccinatielocaties. Zij worden waar nodig ondersteund door regionale arbodiensten en zorgorganisaties. Hoeveel ondersteuning nodig is, is nog niet bekend. Zodra wij hier meer over weten, hoort u dat van ons.
- Bewoners van instellingen, waarvan de medische zorg is neergelegd bij een eigen medische dienst, zullen door de artsen werkzaam bij die instellingen worden gevaccineerd. De huisartsen zullen de cliënten vaccineren die bij hun praktijk zijn ingeschreven. Deze lijn is vergelijkbaar met de griepvaccinatie. Al is de doelgroep voor vaccinatie tegen het coronavirus wel anders (breder) dan voor de griepvaccinatie.

Zorgmedewerkers

Er wordt steeds meer bekend over de uitvoering van de vaccinatie voor medewerkers. Wat we op dit moment weten is het volgende:

Zorgmedewerkers worden gevaccineerd op 25 locaties die de GGD verspreid over het land gaat inrichten. Dit zijn alle zorgmedewerkers van 18 jaar en ouder die direct contact hebben met cliënten, inclusief stagiaires, leerlingen, ZZP'ers en uitzendkrachten. Vrijwilligers en mantelzorgers vallen niet binnen deze doelgroep. Vrijwilligers en mantelzorgers vormen geen aparte groep in de vaccinatiestrategie. Zij ontvangen een uitnodiging wanneer de (leeftijd of medische) groep waarbinnen zij vallen aan de beurt is voor vaccinatie. Zorgmedewerkers die werken voor een organisatie die geen lid is van de VGN [kunnen zich melden op de VGN website](#). Zij krijgen dan een uitnodigingspakket voor hun medewerkers toegestuurd, waaronder de laatste informatie over de vaccinatie en een uitnodigingsbrief.

ZZP'ers die niet werken voor een organisatie, maar voor mensen met een verstandelijke beperking werken in de thuissituatie of op een dagbestedingsplek op basis van een PGB (Persoons Gebonden Budget) vallen onder de 'andere zorgmedewerkers'. Zij moeten nog even wachten totdat zij aan de beurt zijn. Waar en wanneer zij zich kunnen melden wordt binnenkort duidelijk.

Zorgmedewerkers die onder de categorie 'grensarbeiders' vallen, dus die wonen in het buitenland, maar in Nederland bij een gehandicaptenzorgorganisatie werken, krijgen van hun werkgever ook een uitnodiging (ongeacht of ze wel of geen BSN-nummer hebben). Zwangere medewerkers

krijgen het advies om contact op te nemen met hun huisarts. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar de [vraag en antwoord pagina van de RIVM](#).

Zorgmedewerkers krijgen van hun werkgever een uitnodiging om zich te laten vaccineren. Hiervoor hebben de zorgorganisatie al een digitale uitnodigingsbrief ontvangen, met o.a. informatie over de het vaccin, mogelijke bijwerkingen en de gewenste registratie. Medewerkers moeten de uitnodigingsbrief (op naam met logo van de werkgever) meenemen naar de afspraak, net als een identiteitskaart of paspoort (BSN-nummer is nodig). Pas nadat het RIVM een "go" heeft gegeven, krijgt u vanuit de VGN een bericht dat u uw medewerkers kunt uitnodigen. We vragen daarbij om uw geduld. Zodra wij meer weten zullen we dat via een (directie)mail of via de website kenbaar maken. Algemene informatie rondom de planning leest u op de website van de rijksoverheid in de infographic '[Tijdslijn start vaccinaties](#)'.

Daarbij adviseren wij u om de medewerkers te vragen om zich zo veel mogelijk buiten werktijd te laten vaccineren om geen extra druk op de continuïteit van zorg te leggen. Iedere medewerker, die de uitnodigingsbrief van u heeft ontvangen, kan zelf een afspraak maken bij een GGD locatie naar keuze.

Teneinde een maximale vaccinatiebereidheid te bevorderen adviseert de VGN om de vaccinatie zo laagdrempelig mogelijk te maken. Daarbij kunt u overwegen te faciliteren door bijvoorbeeld de tijd die de medewerker nodig heeft om zich te laten vaccineren (waaronder het reizen) naar redelijkheid te vergoeden als werktijd en ook de reiskosten te compenseren. In bijlage 1 vindt u een aantal FAQ's die hier nader op ingaan.

Als medewerkers zich willen laten vaccineren, bellen zij naar een callcenter van de GGD voor een afspraak. Er wordt dan een afspraak gemaakt voor zowel de eerste als de tweede prik op één van de 25 priklocaties. Deze locaties voldoen aan een groot aantal eisen. Waaronder de uitvoering van het vaccin op een geordende en professionele wijze. En wachtruimtes conform richtlijn en 'COVID-19 proof' waar personen na het vaccineren een kwartier kunnen verblijven en waar EHBO beschikbaar is voor het uitzonderlijke geval dat zich een anafylactische reactie voordoet.

GGD-medewerkers registreren de gezette vaccinaties van zorgmedewerkers in een landelijk systeem: CoronIT. Dit systeem wordt ook gebruikt voor het maken van afspraken. In de laatste week van december voeren de GGD'en gebruikerstesten uit. Sinds 4 januari 2021 is CoronIT beschikbaar. Aan medewerkers zal worden gevraagd of zij toestemming geven hun gegevens met het centrale register te delen. Zoals eerder aangegeven, worden zij via een bijlage in de uitnodigingsbrief hierover geïnformeerd.

Verder hebben de GGD'en berekeningen gemaakt over de aantallen benodigde 'prikkers'. Landelijk zijn er voor de eerste tranche BioNTech/Pfizer-vaccins circa 350 - 400 nodig. Vooralsnog lijkt dit te lukken met medewerkers van de GGD'en en vanuit bekende partijen als Rode kruis en defensie. Prikkers vanuit de zorgorganisaties zijn (nog) niet nodig. GGD ontwikkelt een e-learning voor deze prikkers.

Tips ter voorbereiding op vaccinatie zorgmedewerkers

Informeer medewerkers zo goed mogelijk over vaccinatie en voer de dialoog met elkaar (de dialoogsessies van Vilans helpen hier eventueel bij). Voor meer informatie zie het hoofdstuk in deze memo over communicatie.

- Medewerkers die de eigen cliënten vaccineren krijgen een e-learning aangeboden voorafgaand aan de eerste vaccinaties. Doel hiervan is hen kennis te laten maken met het vaccin; hoe het werkt, welke bijwerkingen het heeft, etc.
- Ga in gesprek met de OR over het vaccinatieproces. Breng in beeld welke medewerkers een uitnodiging moeten ontvangen voor vaccinatie. Het gaat om alle (zorg)medewerkers van 18 jaar en ouder die contact hebben met cliënten en bezoekers, inclusief stagiaires, leerlingen, ZZP'ers en uitzendkrachten.
- Houd in de planning rekening met reistijd naar één van de 25 priklocaties en de tijd van de vaccinatie.
- Het is mogelijk dat door de vaccinatie medewerkers ziek worden als gevolg van de bijwerkingen. Dit heeft consequenties voor de continuïteit van zorg. In dat geval kunnen zij voor de nazorg contact opnemen met de bedrijfsarts. Dit is iets om als werkgever rekening mee te houden. Het is in strijd met de privacywetgeving om als werkgever aan medewerkers te vragen óf en op welk moment zij zich willen vaccineren.

Er leven allerlei vragen, zoals over:

- het mogen registreren van vaccinatiegegevens van medewerkers door de werkgever;
- het gebruik van PBM na vaccinatie.

Wij begrijpen de wenselijkheid om te weten of een medewerker zich heeft laten vaccineren met het oog op de zorgplicht voor een veilige zorg- en werkomgeving. Werkgevers mogen misschien wel weten dat een medewerker zich laat vaccineren, maar mogen dit op generlei wijze herleidbaar tot een persoon registreren. Het gaat namelijk om gezondheidsgegevens en die vallen onder bijzondere persoonsgegevens. Op grond van de AVG is het verzamelen, vastleggen, opvragen, raadplegen en gebruiken van gegevens over de gezondheid in beginsel verboden en het mag zelfs niet met toestemming van de medewerker. Op dit moment is er geen wettelijke grondslag voor het verwerken van deze gegevens.

De VGN heeft het dilemma voor zorgorganisaties onder de aandacht gebracht van VWS en zal om duidelijkheid blijven vragen. Het komt in ieder geval ook aan op vertrouwen hebben in uw medewerkers dat zij goed (blijven) omgaan met hun verantwoordelijkheid. VGN heeft medewerkers uitgenodigd om deel te nemen aan focusgroepen om verder te praten over de moreel-ethische dilemma's.

Bewoners van een instelling

Zoals eerder in deze notitie aangegeven, heeft VWS op advies van de Gezondheidsraad besloten om de beschikbare vaccins van Pfizer zoveel mogelijk te benutten voor de vaccinatie van ouderen en mensen met een beperking die in een zorgorganisatie wonen. Dit omdat het vaccin van Pfizer juist uitstekend geschikt is voor deze doelgroep. Dit betekent dat deze groep eerder wordt gevaccineerd dan eind december 2020 gecommuniceerd is. Deze versnelling wordt op dit moment door het RIVM uitgewerkt. Hierbinnen worden twee groepen onderscheiden; A. cliënten waarvoor de eigen medische dienst verantwoordelijk is en B de cliënten die onder de medische

verantwoordelijkheid vallen van de huisarts. Om het een goed onderscheid tussen beide groepen te maken wordt deze definitie gehanteerd.

A: Cliënten waarbij het hoofd/regiebehandelaarschap en medisch dossier bij een arts van de zorginstelling ligt, dit zijn meestal de Specialist ouderengeneeskunde of Arts Verstandelijk gehandicapten, worden gevaccineerd onder verantwoordelijkheid van de arts werkzaam bij de instelling.

B: Cliënten die inschreven staan bij een huisarts en het hoofd/regiebehandelaarschap en medisch dossier dus primair bij een reguliere huisartsenpraktijk ligt, worden gevaccineerd onder verantwoordelijkheid van de huisarts en de huisartsenpraktijk.

Bij cliënten die tijdelijk verblijven binnen een zorginstelling, ligt de behandelregie/verantwoordelijkheid ook tijdelijk bij de zorginstelling. Hierbij stemt de zorginstelling af met de huisarts en zal overwegend de instelling waar de cliënt verblijft vaccineren. Dit betreft ELV/GRZ/crisiszorg.

Ad A: cliënten waarbij het medisch dossier bij de zorgorganisatie ligt

Zoal het er nu naar uitziet krijgt deze groep het vaccin van Pfizer aangeboden. De batches van dit vaccin die Nederland in januari ontvangt worden voor hen gereserveerd. De vaccinatie wordt uitgevoerd door de eigen medische dienst. Hoe deze procedure er precies uit gaan zien wordt op dit moment uitgewerkt.

Tips ter voorbereiding op de uitvoering

- Informeer cliënten en hun (wettelijk) vertegenwoordigers/directe netwerk zo goed mogelijk over vaccinatie. In de directiemail van 8 januari heeft u conceptbrieven, instemmingsverklaringen en infographics ontvangen die u hiervoor kunt gebruiken.
- Ga in gesprek met de cliëntvertegenwoordigers/cliëntenraden over de inrichting van het vaccinatieproces.
- Breng in beeld welke cliënten door de medische dienst kunnen worden gevaccineerd en een uitnodiging zullen ontvangen voor vaccinatie.
- VWS ziet een COVID-19 vaccinatie als een handeling van ingrijpende aard. Organiseer de toestemming voor vaccinatie van cliënten en/of hun (wettelijk) vertegenwoordiger conform de regels van de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (Wgbo). Deze toestemming mag mondeling gegeven worden, maar het verdient aanbeveling om de toestemming schriftelijk vast te leggen in het dossier van de cliënt. Daarnaast dient de toestemming schriftelijk vastgelegd te worden als de cliënt/(wettelijk) vertegenwoordiger daar om vraagt.
- Zorg dat u geregistreerd bent bij het COVID-vaccinatieprogramma:
Zorgorganisaties die niet eerder hebben deelgenomen aan één van de nationale vaccinatieprogramma's voor cliënten, zoals de jaarlijkse griepvaccinatie, moeten zich eerst registreren voordat zij COVID-19-vaccins kunnen bestellen voor de cliënten die onder de verantwoordelijkheid vallen van de eigen medische dienst. Hiervoor kunt u gebruik maken van deze [link](#) naar het COVID-vaccinatieprogramma. Voor de registratie heeft u de AGB-code van uw organisatie nodig en worden de correspondentiegegevens van uw organisatie opgevraagd. Vervolgens voert het RIVM een verificatie uit om vast te stellen dat uw organisatie tot de doelgroep voor deze bestelprocedure behoort. U ontvangt een verzoek om uw mailadres te verifiëren. Na verificatie worden de inloggegevens voor de bestelportal telefonisch aan u doorgegeven. U wordt eenmalig gevraagd om de MFA (Multi Factor Authenticatie) te activeren,

waarna u vaccins kunt bestellen. Voor vragen is het RIVM op werkdagen van 08.30-17.00 uur bereikbaar via telefoonnummer 030-274 91 11. Met optie 2 komt u terecht bij het panel dat COVID-19 vragen beantwoordt.

- Organiseer de uitvoering van de vaccinatie met daarvoor deskundige medewerkers onder verantwoordelijkheid van de instellingsarts (AVG) en verstrek het vaccinatiebewijs.
- Registreer de vaccinatie in het dossier van de cliënt. Registreer de vaccinaties in het landelijk informatiesysteem van het RIVM. VGN is samen met VZVZ in gesprek met softwareleveranciers om het vastleggen van de vaccinatie, de toestemming voor het doorleveren van vaccinatiegegevens aan het RIVM en het daadwerkelijk doorleveren van vaccinatiegegevens te ondersteunen. Zodra hierover meer duidelijkheid is wordt u door uw softwareleverancier en de VGN over geïnformeerd. Voor organisaties die geen of niet tijdig de registratie middels een bestaand systeem rond krijgen wordt momenteel op een aantal plaatsen een stand-alone registratiesysteem in getest. Ook hierover volgt nadere informatie wanneer die beschikbaar is. Organiseer de nazorg bij eventuele bijwerkingen.

Wat we op dit moment weten m.b.t. registratie en privacy

Het is een uitdrukkelijke wens van VWS om de vaccinatie op te nemen in het landelijk informatiesysteem bij het RIVM. Het streven is om de vaccinatie vast te leggen in het behandeldossier/Elektronisch Voorschrijf Systeem (EVS) en vervolgens via een koppeling of een download, de gegevens beschikbaar te stellen aan het landelijk informatiesysteem bij het RIVM. Hiermee hoeven de vaccinatiegegevens slechts een keer te worden vastgelegd. Het is op dit moment nog niet duidelijk of dit streven voor alle behandeldossiers (tijdig) wordt gerealiseerd.

Daarnaast zijn er privacyvraagstukken. Het registreren van vaccinatiegegevens in een landelijk informatiesysteem is namelijk een verwerking van bijzondere persoonsgegevens. Hiervoor dient een wettelijke grondslag én een uitzonderingsgrond aanwezig te zijn. De VGN is hierover in gesprek met VWS. Vooruitlopend daarop is de VGN met het RIVM en de Vereniging van Zorgaanbieders voor Zorgcommunicatie (VZVZ) in gesprek over hoe we de noodzakelijke ICT-aanpassingen tijdig kunnen bewerkstelligen. RIVM en VZVZ hebben ook contact met de betrokken softwareleveranciers. Mogelijk hebben we daarbij niet alle relevante softwareleveranciers in beeld. Om die reden adviseren wij u om het doorleveren van vaccinatiegegevens aan het RIVM onder de aandacht te brengen van de leverancier van uw HIS/medicatie-/behandeldossier. De actuele technische eisen voor het vastleggen en aanleveren van vaccinatiegegevens zijn beschikbaar gesteld aan de softwareleveranciers

Ad B Cliënten die ingeschreven staan bij een huisarts

Deze cliënten worden door de huisarts uitgenodigd voor een vaccinatie. Zoals het er nu uitziet worden zij gevaccineerd met het vaccin van Moderna.

Tips ter voorbereiding op de uitvoering

- Zorgorganisaties informeren cliënten en hun directe netwerk zo goed mogelijk over de vaccinatie.
- Ga in gesprek met de cliëntvertegenwoordigers/cliëntenraden over de inrichting van het vaccinatieproces.
- Cliënten ontvangen van de huisarts een uitnodiging. Het informeren over de bijwerkingen en de vraag om toestemming worden onderdelen van de uitnodiging. Mogelijk wordt van de woonbegeleiders gevraagd om hieraan bij te dragen.

Zorginstellingen bellen wettelijk vertegenwoordigers om toestemming te vragen. Huisartsen hebben niet alle wettelijk vertegenwoordigers in beeld. Als de cliënt/wettelijk vertegenwoordiger meer informatie wil, verwijst de zorginstelling naar de huisarts.

Deskundigheidsbevordering zie hoofdstuk 3.

3. Communicatie

VWS heeft informatie over vaccinatie gebundeld op www.coronavaccinatie.nl.

Publiekscampagne

VWS is op maandag 14 december gestart met een grote publiekscampagne over vaccinatie. Deze campagne richt zich op het informeren van het algemeen publiek, maar ook op specifieke doelgroepen zoals zorgmedewerkers, jongeren en laaggeletterden. De aanpak is erop gericht dat mensen weten waar ze betrouwbare informatie kunnen vinden, zodat ze uiteindelijk goed geïnformeerd een keuze kunnen maken.

De kernboodschap van de publiekscampagne is: Vaccinatie is de belangrijkste stap om terug te keren naar het leven zonder coronaregels. De vaccins zijn zorgvuldig getest en veilig. Kijk voor informatie op www.coronavaccinatie.nl of bel 0800-1803.

De website www.coronavaccinatie.nl is het hart van de communicatie. Hierop staat de meest actuele informatie, [vragen en antwoorden](#) (het RIVM heeft [aanvullende vragen en antwoorden](#) gepubliceerd), [communicatiemiddelen](#) en meer. De publiekscampagne bestaat verder uit:

- Radiospotjes (sinds maandag 14 december te horen)
- Advertenties in landelijke dagbladen
- Persberichten
- Berichten via social media en webcare
- Flyers (in ontwikkeling)
- Praatplaten (in ontwikkeling)
- Online talkshow waarin vragen van zorgmedewerkers worden beantwoord (in ontwikkeling)
- [Tv-commercial](#) (sinds maandag 4 januari op tv)
- [Module vaccinatie](#) in begrijpelijke taal i.s.m. Steffie.nl

De algemene communicatiemiddelen worden verzameld op www.coronavaccinatie.nl. Daarnaast is er een [speciale toolkit voor zorgorganisaties](#) beschikbaar.

VWS zet verschillende ambassadeurs in, zoals zorgmedewerkers, die voor specifieke groepen herkenbaar zijn. Hiervoor wordt samenwerking gezocht met artsen, experts op het gebied van corona en vaccinatie en zorgprofessionals o.a. uit de gehandicaptenzorg.

De VGN ondersteunt de publiekscampagne. Er is wekelijks overleg met VWS en het RIVM om mee te denken over de communicatie en om input te leveren voor de toolkit. Daarnaast heeft de VGN het Platform communicatie vaccinatie in het leven geroepen. Hierin wordt de informatie vanuit VWS teruggekoppeld aan de communicatiemanagers en -adviseur van VGN-leden. In het platform halen we ook de wensen en vragen van leden op om die vervolgens te bespreken met VWS. Deelnemen aan dit platform kan door een mail te sturen naar communicatie@vgn.nl.

Podcast

De laatste StellingCast, de podcast van de VGN, staat in het teken van het gesprek over vaccinatie. De stelling van deze aflevering: 'Zorgpersoneel moet het goede voorbeeld geven en zich laten vaccineren.' VGN-woordvoerder Johan van Ruijven zit aan tafel met een ervaringsdeskundige, een

zorger, een begeleider dagbesteding en een arts voor verstandelijk gehandicapten. De podcast geeft stof tot nadenken. Het is een bijdrage om zorgmedewerkers te helpen bij het maken van een weloverwogen besluit om zich wel of niet te laten vaccineren en om hun argumenten op een rijtje te zetten. De podcast is te beluisteren op de [website van de VGN](#).

Vragenlijst vaccinatie in de gehandicaptenzorg

Op 22 december stuurde de VGN een vragenlijst naar de VGN-leden om een representatief beeld krijgen van de vaccinatiebereidheid onder de medewerkers in de gehandicaptenzorg. De vragenlijst is 5400 keer ingevuld. Van de respondenten geeft 63% aan zicht te laten vaccineren, 25% twijfelt nog en 12% geeft aan zich niet te vaccineren. Een uitgebreide analyse staat op de [website van de VGN](#).

Focusgroepen

In de vragenlijst konden respondenten aangeven of zij willen deelnemen aan focusgroepen. Daar is veel reactie op gekomen. De VGN gaat die focusgroepen nu opstarten. Met de input uit de gesprekken worden onder andere gespreksleidraden ontwikkeld voor het gesprek binnen teams. Hoe ga je om met de verschillende meningen rond vaccinatie en welke dilemma's zijn er?

Webinars

De VGN wil op 19 januari twee webinars organiseren; één voor zorgprofessionals en één voor cliënten, hun verwanten en persoonlijk begeleiders. Doel van deze webinars is om vragen te beantwoorden, informatie te verstrekken over (het proces tot) vaccineren en het goede gesprek over vaccinatie te stimuleren ongeacht de persoonlijke meningen van mensen.

Informatie voor professionals die gaan vaccineren

Alle informatie voor professionals die de COVID-19-vaccinatie gaan toedienen is te vinden op <https://www.rivm.nl/covid19vaccinatieprofessionals>. Deze website bevat een aantal belangrijke onderdelen:

- **De 'Uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie 2021'**. Deze professionele standaard voor COVID-19-vaccinatie is direct beschikbaar op <https://lci.rivm.nl/richtlijnen/covid-19-vaccinatie>. Hierin staat o.a. de vaccinatietechniek beschreven. Maandag wordt een nieuwe versie van de Uitvoeringsrichtlijn COVID-19 vaccinatie 2021 gepubliceerd door het RIVM waarin ook een stuk over Moderna is opgenomen.
- **De e-learning COVID-19-vaccinatie**; Deze is ontworpen om professionals die betrokken zijn bij de uitvoering van COVID-19-vaccinatie de (achtergrond)kennis te geven die ze nodig hebben om het programma te kunnen uitvoeren en hierover het gesprek te voeren. Informatie over de e-learning en het aanmelden voor de e-learning staat (ook) op <https://www.nspoh.nl/e-learning-covid-19-vaccinatie/>.
- **Veelgestelde vragen**; onder andere over de toediening van vaccins, doelgroepen en een link naar beschikbare voorlichtingsmiddelen. Daarnaast geeft het filmpje op de homepage kort antwoord op 4 vragen: Hoe werkt de vaccinatie? Hoe werkt een RNA-vaccin? Is het coronavaccin veilig? Hoe effectief zijn de vaccins?
- **Webinar voor de uitvoerders van vaccinatie**

Logistieke en medisch inhoudelijke vragen COVID-19-vaccinatie

Medische professionals die de vaccinaties uitvoeren kunnen met 3 soorten vragen bellen naar een speciaal telefoonnummer. Het gaat dan om:

1. logistieke vragen (vragen over vaccins, vaccinlevering, vaccinbeheer, productklachten en vaccinincidenten)
2. medisch inhoudelijke vragen (check eerst de [richtlijn](#) Uitvoering COVID-19-vaccinatie en [Q&As](#))
3. registratievragen (opvragen vaccinatiegegevens, voor zover in het centrale register (CIMS) geregistreerd)

Alleen voor vragen hieromtrent kunnen professionals bellen naar **088- 6788900** (van 8:00-20:00 bereikbaar). Medisch-inhoudelijke vragen na 20.00 uur die niet kunnen wachten tot de volgende dag worden doorgeschakeld naar een achterwacht. Minder urgente medisch inhoudelijke vragen kunnen ook per mail aan de LCI worden gesteld via LCI.voorwacht@rivm.nl.

Bijwerkingen van vaccinatie kunnen gemeld worden bij Lareb op telefoonnummer 073-6469700 of op www.lareb.nl.

Het RIVM brengt sinds 3 december ook een nieuwsbrief uit voor professionals betrokken bij het uitvoeren van de COVID-19 vaccinatie. Aanmelden voor de nieuwsbrief kan via: <https://www.rivm.nl/abonneren/nieuwsbrief-covid-19-vaccinatie>.

Bijlage

Bijlage 1: Veelgestelde vragen aanbieden vaccinatie aan zorgmedewerkers met direct cliëntencontact

NB deze informatie is gebaseerd op het uitgangspunt dat de medewerker wordt uitgenodigd om zich te laten vaccineren op een van de 25 priklocaties.

1. Is de werkgever verplicht het vaccin aan te bieden aan medewerkers?

Ja, als de zorgmedewerker risico loopt door het werk besmet te raken met het covid-virus is de werkgever op basis van zowel de verantwoordelijkheid als zorgaanbieder voor het bieden van goede en veilige zorg aan cliënten als de verantwoordelijkheid als werkgever voor het bieden van een veilige werkomgeving voor werknemers verplicht om deze medewerkers het vaccin aan te bieden. Overigens bepalen medewerkers zelf of zij zich wel of niet laten vaccineren, de werkgever kan medewerkers daartoe niet verplichten.

2. Moet de werkgever de kosten aan de medewerker vergoeden?

De vaccinatie mag geen kosten voor de medewerker met zich meebrengen. Hoewel de regelgeving niet duidelijk maakt welke kosten voor vergoeding in aanmerking komen is aannemelijk dat dit alle redelijke kosten zijn die een medewerker heeft om zich te laten vaccineren, waaronder in ieder geval de reiskosten. Wat redelijke kosten zijn hangt af van de omstandigheden van het geval. Juridisch is niet duidelijk of ook de reistijd vergoed moet worden. De VGN adviseert om de vaccinatie zo laagdrempelig mogelijk aan te bieden en daarom naast de reiskosten ook de tijd die de medewerker nodig heeft om zich te laten vaccineren (waaronder het reizen) naar redelijkheid te vergoeden als werktijd.

3. Mag de werkgever een registratie bijhouden voor de vergoeding van (reis)kosten in verband met de covid-vaccinatie?

Uit de verplichting om de covid-vaccinatie aan te bieden volgt dat zorginstellingen de redelijke kosten voor coronavaccinatie van de medewerkers die door hun werkzaamheden risico lopen op besmetting, op grond van de wet behoren te vergoeden. Uit deze verplichting vloeit voort dat werkgevers de persoonsgegevens van medewerkers die in dat verband verwerkt moeten worden ook *mogen* verwerken, ook het gegeven *dát* een medewerker declareert in verband met vaccinatie. Deze gegevens mogen echter enkel en alleen voor dit doel (het vergoeden van de kosten) verwerkt worden. Zonder deze verwerking is het immers niet mogelijk om onkosten voor vaccinatie te vergoeden. De vergoedingenadministratie mag dus niet gebruikt worden voor een registratielijst over welke medewerkers zich wel of niet hebben laten vaccineren.

4. Hoe kan de werkgever voldoen aan voldoende privacywaarborgen bij de vergoeding van (reis)kosten?

Omdat uit de vergoedingenadministratie af te leiden is welke medewerkers gevaccineerd zijn, dient de werkgever alle maatregelen en waarborgen te nemen die nodig zijn om ervoor te zorgen dat deze gegevens vertrouwelijk worden behandeld. Een van de maatregelen die de organisatie moet nemen is dat wordt gewaarborgd dat degene die de (declaratie)gegevens verwerkt verplicht is tot geheimhouding en dat dit schriftelijk is vastgelegd. De functionaris gegevensbescherming (indien aanwezig) dient erop toe te zien dat het protocol voor vergoeding van de kosten voor coronavaccinatie juist is opgesteld, slechts een noodzakelijke en proportionele verwerking van (gezondheids)gegevens bevat en dat risico voor misbruik van gegevens door de gehanteerde werkwijze is uitgesloten.

5. Krijgt de organisatie de kosten die direct gerelateerd zijn aan het vaccineren van zorgmedewerkers door de overheid gecompenseerd?

De overheid heeft laten weten dat zorgorganisaties via één van de zogenaamde meerkostenregelingen gecompenseerd kunnen worden voor de reiskosten die direct samenhangen met medewerkers die een covid-vaccinatie halen. Ongeacht of dat in werktijd of vrije tijd gebeurt. Ook kosten voor de inzet van vervangend personeel kunnen ten laste worden gebracht van één

van de zogenaamde meerkostenregelingen, waar werkgevers een beroep op kunnen doen. Op de site van de rijksoverheid staan ook FAQ's over de compensatie van kosten in verband met coronavaccinatie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-vaccinatie/vraag-en-antwoord/vragen-over-aanpak-coronavaccinatie>.

6. Op welke manier kunnen organisaties de reis- en vervangingskosten bij vaccinatie van medewerkers in beeld brengen voor vergoeding via de meerkostenregeling?

De NZa past de beleidsregel SARS-CoV-2 virus extra kosten Wlz 2021 aan. De reis- en vervangingskosten ten behoeve van vaccinatie van medewerkers worden toegevoegd aan het lijstje van kostenposten die in elk geval in aanmerking komen voor vergoeding. Om de vergoedingenadministratie (zie vraag 3 en 4) zo min mogelijk te belasten met extra vereisten die nodig zijn voor de het vergoeden van reiskosten via de meerkostenregeling, zoekt de VGN naar alternatieve manieren om te komen tot inzicht in het totaalbedrag aan reiskosten in relatie tot vaccinatie van medewerkers. Daarom heeft de VGN aan de NZa gevraagd of het ook mogelijk is om de extra reiskosten te kwantificeren voor de meerkostenregeling door het totaal aan dienstreizen eerste kwartaal 2021 te vergelijken met het totaal aan dienstreizen vierde kwartaal 2020. In de veronderstelling dat (het grootste deel van) het verschil toe te schrijven is aan reizen van medewerkers naar vaccinatielocaties. Zodra wij hier een reactie op hebben, zullen wij u hierover informeren.

In de handreiking registratie Corona-impact van Fizi en zorgbranches wordt ingegaan op de wijze waarop personele meerkosten in beeld gebracht kunnen worden:

<https://www.fizi.pro/werkgroepen/fizi-werkgroep-corona-2/handreiking-gepubliceerd>.

Bovenstaande informatie is op basis van wat we nu weten, de huidige stand van zaken. Zodra wij meer informatie hebben, passen/vullen wij dit document aan.